

Bevezetés: az SQL-be

Tankönyv: Ullman-Widom:
Adatbázisrendszerek Alapvetés
Második, átdolgozott kiadás,
Panem, 2009

2.3. Relációsémák definiálása
SQL-ben, adattípusok,
kulcsok megadása

SQL története, szabványok

- Szabvány adatbázis-kezelő nyelv: SQL
- SQL (angol kiejtésben SEQUEL) uis az SQL előfutára IBM fejlesztette ki a 70-es években: SEQUEL → SQL más is volt pl. Ingres : QUEL (ez kalkulus alapú lekérdezés)
- Szabványok (ANSI, ISO)
SQL86, SQL89, SQL92 (SQL2), **SQL:1999** (SQL3),
SQL: 2003, SQL:2006, SQL:2008
- Nyelvjárások (**Oracle**, Sybase, DB2, Progress, MSSQL, mySQL, SQL Server, PostgreSQL, Access,...)
- Az SQL megvalósítások között vannak különbségek, gyakorlatokon az **Oracle SQL**-t nézzük meg részletesen.

SQL fő komponensei

- **Sémaleíró nyelv, DDL** (Data Definition Language)
CREATE, ALTER, DROP
- **Adatkezelő nyelv, DML** (Data Manipulation Language)
INSERT, UPDATE, DELETE, SELECT
-- Az SQL elsődlegesen lekérdező nyelv (Query Language)
SELECT utasítás (az adatbázisból információhoz jussunk)
- **Adatvezérlő nyelv, DCL** (Data Control Language)
GRANT, REVOKE
- **Tranzakció-kezelés**
COMMIT, ROLLBACK, SAVEPOINT
- **Procedurális kiterjesztések**
Oracle PL/SQL (Ada alapján), SQL/PSM (PL/SQL alapján)

Adatbázis relációsémák definiálása

- Az SQL használata szerint építjük fel az előadást, vagyis a Tk.2.3. fejezete után a Tk.6.SQL fejezetével folytatjuk, majd visszatérünk újra a megszorításokra (Tk.7.fejezet)
- Az SQL tartalmaz **adateleíró részt (DDL)**, az adatbázis **objektumainak** a leírására és megváltoztatására. **Objektumok** leíró parancsa a **CREATE** utasítás.
- A relációt az SQL-ben táblának (TABLE) nevezik, az SQL alapvetően háromféle táblát kezel:
 - Alaptáblák (permanens) CREATE TABLE
 - Nézet táblák CREATE VIEW (ezt később nézzük)
 - Átmeneti munkatáblák (WITH utasítás is később)
- **Alaptáblák** megadása: **CREATE TABLE**

Tábla/reláció sémák SQL-ben

- A legegyszerűbb formája:

```
CREATE TABLE relációnév (  
    Attribútum deklarációk listája,  
    További kiegészítések  
);
```

- Az attribútum deklaráció legalapvetőbb elemei:

Attribútumnév típus [kiegészítő lehetőségek]

- itt: a **típus** olyan, amit az SQL konkrét megvalósítása támogat (gyakorlaton Oracle környezetben nézzük meg),
Típusok, pl: INTEGER, REAL, CHAR, VARCHAR, DATE
- A **kiegészítő lehetőségek** például [PRIMARY KEY] vagy [DEFAULT érték] (köv.lapon példa)

Példa: sörivők adatbázis

Sörök(név, gyártó)

Sörözők(név, város, tulaj, engedély)

Sörivők(név, város, tel)

Kedvel(név, sör)

Felhasználó(söröző, sör, ár)

Látogat(név, söröző)

- Az aláhúzás jelöli a **kulcsot** (a sorok a kulcs összes attribútumán nem vehetik fel ugyanazt az értékeket).
 - Ez a kulcs, külső kulcs és hivatkozási épség megszorításoknak lesz később kiváló példája.

Egyszerű példák táblák létrehozására

```
CREATE TABLE Sörözők (  
    név CHAR(20) ,  
    város VARCHAR2(40) ,  
    tulaj CHAR(30) ,  
    engedély DATE DEFAULT SYSDATE  
);
```

```
CREATE TABLE Felszolgál (  
    söröző CHAR(20) ,  
    sör VARCHAR2(20) ,  
    ár NUMBER(10,2) DEFAULT 100  
);
```

Az SQL értékekről (bővebben gyakorlaton)

- INTEGER, REAL, stb, a szokásos értékek, számok.
- STRING szintén, de itt egyes-aposztróf közé kell tenni a 'szöveget' (vagyis nem „macskaköröm” közé).
 - Két egyes-aposztróf = egynek felel meg, például 'Joe' 's Bar' megfelel a Joe's Bar szövegnek.
- Bármely érték lehet **NULL** (erről később a 6.1.fejezetben)
- DATE és TIME típusok is vannak az SQL-ben.
- A dátum formátumát meg kell adni DATE 'yyyy-mm-dd'
 - **Például:** DATE '2007-09-30' (2007. szept. 30)
- Az idő formátumát is meg kell adni TIME 'hh:mm:ss'
 - **Például:** TIME '15:30:02.5' (délután fél 4 múlt két és fél másodperccel)

Kulcs megadása

- **PRIMARY KEY** vagy **UNIQUE**
- Nincs a relációnak két olyan sora, amely a lista minden attribútumán megegyezne.
- Kulcs esetén nincs értelme a DEFAULT értéknek.
- Kulcsok megadásának két változata van:
 - Egyszerű kulcs (egy attribútum) vagy
 - Összetett kulcs (attribútumok listája)
(példákat lásd a következő oldalon)

Egyszerű kulcs megadása

- Ha a kulcs egyetlen attribútum, akkor ez az attribútum deklarációban megadható

<attribútumnév> <típus> **PRIMARY KEY**

vagy <attribútumnév> <típus> **UNIQUE**

- Példa:

```
CREATE TABLE Sörök (  
    név          CHAR(20) UNIQUE,  
    gyártó      CHAR(20)  
);
```

Összetett kulcs megadása

- Ha a kulcs több attribútumból áll, akkor a CREATE TABLE utasításban az attribútum deklaráció után a kiegészítő részben meg lehet adni további tábla elemeket: **PRIMARY KEY (attrnév₁, ... attrnév_k)**
- Példa:

```
CREATE TABLE Felszolgal (
    söröző      CHAR(20) ,
    sör         VARCHAR2(20) ,
    ár          NUMBER(10,2) ,
    PRIMARY KEY (söröző, sör)
);
```

PRIMARY KEY vs. UNIQUE

- Csak egyetlen **PRIMARY KEY** lehet a relációban, viszont **UNIQUE** több is lehet.
- PRIMARY KEY egyik attribútuma sem lehet **NULL érték** egyik sorban sem. Viszont UNIQUE-nak deklarált attribútum lehet NULL értékű, vagyis a táblának lehet olyan sora, ahol a UNIQUE attribútum értéke **NULL** vagyis **hiányzó érték**. Köv.ea: 6.1.fejezetben: **NULL** az SQL lekérdezésnél adjuk meg hogyan kell ezzel a speciális értékkel gazdálkodni, hogyan lehet NULL-t kifejezésekben és hogyan lehet feltételekben használni.
- Itt csak: kulcsok, majd idegen kulcsok megadása lesz. Később, a 7.fejezetben visszatérünk a megszorításokra, arra is, hogy milyen lehetőségeink vannak a hivatkozási épség fenntartására, valamint további megszorításokra.

Idegen kulcsok megadása

- Még egy kiegészítő lehetőség Mi köthet össze két táblát? **Idegen kulcs (foreign key) megadása**
- Az egyik tábla egyik oszlopában szereplő értékeknek szerepelnie kell egy másik tábla bizonyos attribútumának az értékei között.
- **A hivatkozott attribútumoknak** a másik táblában kulcsnak kell lennie! (PRIMARY KEY vagy UNIQUE)
- **Példa: Felszolgál(söröző, sör, ár)** táblára megszorítás, hogy a sör oszlopában szereplő értékek szerepeljenek a **Sörök(név, gyártó)** táblában a név oszlop értékei között.

Idegen kulcs megadása: attribútumként

REFERENCES kulcsszó használatának két lehetősége:
attribútumként vagy sémaelemként lehet megadni.

1.) Attribútumként (egy attribútumból álló kulcsra)

PÉLDA:

```
CREATE TABLE Sörök (  
    név      CHAR(20) PRIMARY KEY,  
    gyártó   CHAR(20) );
```

```
CREATE TABLE Felszolgál (  
    söröző   CHAR(20) ,  
    sör      CHAR(20) REFERENCES Sörök(név) ,  
    ár       REAL );
```

Idegen kulcs megadása: sémaelemként

2. Sémaelemként (egy vagy több attr.-ból álló kulcsra)

FOREIGN KEY (attribútum lista)

REFERENCES relációnév (attribútum lista)

PÉLDA: CREATE TABLE Sörök (

név CHAR(20),

gyártó CHAR(20),

PRIMARY KEY (név));

CREATE TABLE Felszolgál (

söröző CHAR(20),

sör CHAR(20),

ár REAL,

FOREIGN KEY (sör) REFERENCES Sörök(név));